

Agrarische handel 2008: kredietcrisis nog slechts licht effect

Henk Kelholt

Doordat de Nederlandse agrarische importwaarde (in euro) in 2008 ongeveer even sterk steeg als de exportwaarde verandert het exportsaldo voor het eerst in vele jaren niet. Belangrijkste reden voor de sterke toename van de invoerwaarde is de stijging van de graanprijzen. De EU-lidstaten en vooral de buurlanden blijven belangrijkste handelspartners van Nederland. Behalve voor enkele sectoren heeft de kredietcrisis nog slechts een beperkt effect op de agrarische handel in 2008.

Agrarische wereldhandel in 2007

De omvang van de wereldmarkt voor agrarische producten (inclusief vis, sierteeltproducten en onbewerkt hout) is verder gestegen. In 2007 werd een waarde van 1.030 miljard US dollar bereikt. Dat is, in dollar gemeten, een stijging van 18% ten opzichte van 2006. Omdat de dollar sterk in waarde daalde ten opzichte van de euro, nam de wereldhandel tussen 2006 en 2007 in euro met 'slechts' 8% toe tot een waarde van 750 miljard euro in 2007. De grootste agrarische exporteurs zijn de Verenigde Staten, Frankrijk en Nederland. De bruto-exportwaarde van Nederland is 10% groter dan die van Frankrijk. De netto-exportwaarde (export minus import) van Nederland is echter twee keer zo groot als die van Frankrijk. De belangrijkste importeurs van agrarische producten zijn Japan, Verenigd Koninkrijk en Duitsland. De netto-importwaarde van agrarische producten in 2007 bedroeg in deze landen respectievelijk 64, 37 en 13 miljard US dollar.

De Nederlandse agrarische handel

De agrarische importwaarde en de exportwaarde lagen in 2008 respectievelijk 16% en 10% hoger dan in 2007 (tabel 1). De waardeinstijgingen zijn vooral te danken aan de flink hogere wereldmarktprijzen van granen en oliezaden en de daarvan afgeleide oliën, vetten en veevoedergrondstoffen. Deze productgroepen heeft in de invoer een veel groter aandeel dan in de uitvoer en daardoor stijgt de totale agrarische invoerwaarde relatief aanzienlijk meer dan de totale agrarische exportwaarde. De im- en export van Nederland van alle goederen steeg met respectievelijk 8% en 6%.

Tabel 1			
Vergelijking van de totale Nederlandse handel met de agrarische handel			
Totale handel, in miljard euro			
	Import	Export	Saldo
2007	307,3	347,5	40,2
2008*	332,0	367,7	35,7
Agrarische handel, in miljard euro			
	Import	Export	Saldo
2007	35,3	58,8	23,5
2008*	40,9	64,5	23,6
Bron: CBS, LEI-bewerking			
*) voorlopige cijfers			

Exportsaldo onveranderd

Door deze ontwikkelingen bleef het agrarische exportsaldo voor het eerst in vele jaren onveranderd. Het totale Nederlandse handelsoverschot daalde echter met 11%. De agrarische handel neemt nu 65% van het totale Nederlandse handelsoverschot voor zijn rekening. Het saldo op de agrarische handelsbalans is geheel gerealiseerd in de handel met de andere EU-lidstaten. De agrarische handel met derde landen kwam uit op een negatief saldo, vooral door de dit jaar sterk gestegen prijzen van granen en oliezaden. Bij de import uit derde landen bestaat de hoofdmoot uit oliezaden, veevoedergrondstoffen, (tropisch) fruit, koffie- en cacao-bonen. Bij de export naar derde landen gaat het vooral om bewerkte producten, zoals zuivel, dranken, koffie, thee, cacao-producten en sierteelt. Een deel van de Nederlandse agrarische export bestaat uit wederuitvoer van producten die eerst in Nederland zijn geïmporteerd, bijvoorbeeld seizoensgebonden groenten en fruit.

Buurlanden belangrijkste handelspartner

De Nederlandse agrarische handel speelt zich vooral af met onze buurlanden, waarbij Duitsland zowel bij in- als bij uitvoer de belangrijkste handelspartner blijft (figuur 1). 25% van de Nederlandse agrarische export gaat naar Duitsland, terwijl 20% van de importen uit Duitsland komt. Bij de export gaat het vooral om groenten en fruit, sierteelt, zuivel, eieren en vlees. De belangrijkste uit Duitsland ingevoerde producten zijn zuivel, vlees, granen en graanbereidingen. Bij de zuivelinvoer bestaat vooral uit onverwerkte melk, wei en mager melkpoeder. Deze producten worden gebruikt als grondstof in de voeding- en genotmiddelenindustrie. Naast Duitsland zijn vooral België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk belangrijke partners in de agrarische handel. De 27 landen van de Europese Unie hebben samen een aandeel van 82% in Nederlandse agrarische exporten en 61% in de importen.

Invloed kredietcrisis

In de jaarcijfers van 2008 is nog maar heel licht een invloed van de kredietcrisis, die vooral in het laatste kwartaal van dat jaar merkbaar werd, te bespeuren. Enkele sectoren hebben echter wel al te maken met tegenvallende afzet. Zo zijn vooral in de sierteelt de exporten in de eerste maanden van 2009 sterk gedaald. Pas in de loop van 2009, als er meer in- en uitvoerdata beschikbaar komen, kan de invloed van de crisis beter beoordeeld worden. Wel duiden verwachtingen van internationale organisaties op een duidelijk terugval van de wereldhandel in 2009. Nederland heeft daar zeker ook mee te maken. In welke mate is op dit moment nog niet aan te geven.

